

8.9.81

ARTIKKEL TIL AFTENPOSTEN AV GRO HARLEM BRUNDTLAND

SKATTEPOLITIKKEN.

I Aftenpostens hovedleder mandag 7. september heter det: "Arbeiderpartiet har sagt nei til skattelettelser, og dermed kan vi regne med at skattene vil fortsette å stige dersom det nåværende regjeringsparti får beholde makten." Begge deler er feilaktig. Arbeiderpartiet har ikke sagt nei til skattelettelser og velgerne behøver ikke regne med at skattene vil stige under en Arbeiderparti-regjering.

I Regjeringens langtidsprogram (S. 4) heter det klart: "Regjeringen legger vekt på at brutto-skattenivå blir omlag som nå".

Mot dette står Høyres massive skatteløfter. Vi har summert hovedpostene i Høyres skatteløfter til 12 milliarder kroner. Rolf Presthus argumenterer nå for at den korrekte sum er lavere. Etter hans regnestykke må den ligge noe over 10 milliarder. Men dermed har vi jo nettopp fått en klar bekreftelse på selve dimensjonene i Høyres egne skatteoverbud.

Samtidig har Høyre sammen med Kristelig Folkeparti og Senterpartiet avgitt en fellesinnstilling til Regjeringens langtidsprogram. Her er det på en rekke områder lovet større innsats enn det Regjeringen har gått inn for. Men det sies svært lite om hvor det skal ytes mindre enn det Regjeringen går inn for. Vi i Arbeiderpartiet har forgjeves spurt i denne valgkampen: Hvor skal det skjæres? Hvordan skal det skapes plass for Høyres massive skatteløfter?

Rolf Presthus sier i Aftenposten tirsdag: "Dersom veksten i nasjonalinntekten i løpet av de kommende fire år ikke blir større enn Regjeringen regner med, vil vi likevel ha 35 milliarder kroner mer til disposisjon i 1985 (målt i dagens kroneverdi) hvorav det offentliges andel utgjør nesten 20 milliarder kroner. Dette viser at det er mulig å redusere skattene i det omfang Høyre har foreslått selv om veksten ikke blir større, og likevel øke innsatsen i en rekke offentlige sektorer."

Dette er helt på siden av poenget. Regjeringen har lagt fram et langtidsprogram og et langtidsbudsjett. Der er de 20 milliarder allerede disponert. Og i fellesinnstillingen loves det større innsats på viktige områder enn det Regjeringen går inn for.

Hvis Høyre skal skape plass for skattelette så må det offentlige på viktige områder yte mindre og ikke mer enn det Regjeringen vil. Det er den enkle sannhet. Den lar seg ikke bortforklare.

Høyre gjentar stadig at Høyres politikk vil gi sterkere vekst. Det skal angivelig etter hvert gi grunnlag for både skattelettelser og økte offentlige ytelser. Dette er Høyres såkalte "dynamiske skattepolitikk".

Foran valget i 1965 talte også Høyre mye om dynamisk skattepolitikk. Men da de fikk regjeringsmakten ble det forbausende stille om dette emne. I forbindelse med budsjettet for 1967 spurte stortingsrepresentant Thor Fossum finansminister Ole Myrvoll i Stortinget om hvor det hadde blitt av "den dynamiske skattepolitikk". Ole Myrvolls svar var dette:

"Jeg kan ikke si at spørsmålet om dynamisk skattepolitikk har vært på dagsorden i Regjeringen".

Willoch deltok som regjeringsmedlem i denne debatten, men hadde ingen merknader til Myrvolls svar.

Dette illustrerer hvor illusjonisk den dynamiske skattepolitikk blir i praksis.

I duellen i Samfunnsalen mandag 7. september kom forøvrig Kåre Willoch med en klart feilaktig påstand. Han hevder at Arbeiderpartiet hadde lovet 3 milliarder i skattelette, men bare gjennomført 500 millioner i inneværende stortingsperiode.

I 1979 gikk Arbeiderpartiet inn for en skatteomlegging som

ville innebære en vridning fra direkte mot mer indirekte skatt. Beløp ble ikke nevnt. Høsten 1979 la vi fram en skatteskisse for Stortinget i tråd med dette. Skissen ville innebære at de direkte skatter ble redusert med 3 milliarder kroner. Skatteskissen fikk i sin opprinnelige form ikke tilstrekkelig oppslutning i Stortinget. Høsten 1980 ble derfor en ny skatteskisse lagt fram. Den gav omtrent samme reelle nedskjæring i de direkte skatter som den opprinnelige skissen. Men store deler av reduksjonen i direkte skatter ble oppveiet ved at de indirekte skatter ble økt og subsidier redusert. (Herav Willochs 500 millioner som nok er et netto-tall). Forslaget ble gjennomført. Som en vil se har ikke Arbeiderpartiet her på noe punkt avgitt løfter som senere ble brutt.

En brosjyre fra Høyre hevder i dag at skattene under Borten-regjeringen steg med 4,8 prosentenheter og ikke med 10 prosentenheter som jeg har hevdet. Her taler tallene for seg selv. I 1965 utgjorde skattene 35 prosent av bruttonasjonalproduktet, mens de i 1971 var oppe i 45 prosent. Skattenivået i 1971 ble fastlagt ved det budsjettforslag som Borten-regjeringen la fram høsten 1970. Arbeiderpartiet foreslo i løpet av året bare en endring i trygdeavgiften som i denne sammenheng er ubetydelig.